

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Anonymisert uttalelse

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til henvendelse fra
A av 5. september 2008.

A har barn med en tyrkisk borger. Faren til barnet har søkt om familiegjenforening med barnet. A hevder at søknader fra borgere fra Tyrkia kategorisk behandles strengere enn søknader fra andre land og at saksbehandlingstiden derfor er uforholdsmessig lang. A hevder hun er blitt utsatt for diskriminering på grunn av nasjonal opprinnelse fordi hun har barn med en tyrkisk borger.

Likestillings- og diskrimineringsombudet finner at Utlendingsdirektoratet ikke har handlet i strid med diskrimineringsloven § 4 i denne saken når det gjelder spørsmål om lang saksbehandlingstid.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Fristen er tre uker fra mottakelse av dette brevet, se vedlagte orientering.

BEGRUNNELSEN FOR OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

Likestillings- og diskrimineringsombudets fremstilling av sakens bakgrunn bygger på partenes skriftlige redegjørelse.

A har barn med en tyrkisk statsborger. Vedkommende er bosatt i Tyrkia og har søkt om familiegjenforening med barnet. A hevder at myndighetene har uttalt at søknader om familiegjenforening fra Tyrkia er spesielt komplekse og derfor tar 6-12 mnd å behandle. Søknaden er på klagetidspunktet ikke innvilget. Hun viser videre til en bekjent av seg som har giftet seg med en kvinne fra Thailand, fikk innvilget søknad om familiegjenforening relativt raskt.

Søknader om familiegjenforening behandles i henhold til lov av 24. juni 1988 nr.64 om utlendingers adgang riket og deres opphold her (utlendingsloven). Slike søknader er delt inn i tre kategorier.

Kategori 1

Barn under 18 år som søker alene har spesiell prioritet. Slike søknader behandles fortløpende og senest innen 6 måneder.

Kategori 2

Saksbehandlingstid 0-6 måneder

Alle søknader som leveres i henhold til regelverket ved ambassaden/ konsulatet eller hos politiet og som inneholder all nødvendig dokumentasjon og informasjon blir normalt behandlet innen 6 måneder. Søknader om 9 måneders foreldrebesøk er også i denne kategorien.

Kategori 3

Saksbehandlingstid 6 – 12 måneder

I noen saker må UDI skaffe mer informasjon. Da kan søknadene ta 6 – 12 måneder å behandle. Forhold som gjør at søknader kommer i denne kategorien er blant annet:

- *Problematisk dokument situasjon i søkerens hjemland. Dette kan bety at det er vanskelig å skaffe dokumentasjon på identitet og familierelasjoner. Det kan også bety at det er vanskelig for norske myndigheter å kontrollere at informasjonen i dokumentene er riktig. I slike saker er det ofte behov for flere undersøkelser. Hvis det er vanskelig å fastslå familierelasjonen, kan familien få tilbud om å ta en DNA-test.*
- *Forhold i saken som UDI må utrede nærmere. For eksempel har UDI ansvar for å undersøke at ekteskap ikke er proforma eller inngått under tvang.*
- *Søknader som mangler dokumentasjon eller opplysninger som skulle vært innlevert sammen med søknaden.*
- *Søknader der det er tvil om grunnlaget for tillatelsen til den man søker familieinnvandring med.*
- *Saker der søkeren vurderes utvist fra Norge på grunn av lovbrudd.*

A hevder at utlendingsmyndighetene forskjellsbehandler på grunn av nasjonal opprinnelse ved behandling av søknad om familiegjeningforening når de rutinemessig plasserer søknader fra Tyrkia i kategori 3. A mener UDI ikke har grunnlag for å legge til grunn at alle søknader om familiegjeningforening fra Tyrkia er mer kompliserte enn andre.

Utlendingsmyndighetene avviser at A er utsatt for diskriminering på grunn av nasjonal bakgrunn fordi hun har barn med en person bosatt i Tyrkia. Direktoratet viser til at saken er sendt til uttalelse til politiet for innhenting av mer informasjon da den saksbehandleren som har vurdert saken mente at den ikke var tilskrekkelig opplyst. I brevet til politiet er det blant annet stilt spørsmål om søkerens og referansens familiebakgrunn som vil være relevant for å vurdere eventuell proforma- ekteskap, og det er stilt spørsmål om å vedlegge bedre dokumentasjon på blant annet underholdskravet.

Utlendingsdirektoratet avviser også at alle søknader om familiegjeningforening fra tyrkiske borgere automatisk blir plassert i kategori 3 (6-12 mnd). Det vises til at proforma problematikk omkring proforma ekteskap fører til at mange, men ikke alle, søknader fra Tyrkia kommer inn under kategori 3. Begrunnelsen for dette er at det er avdekket mange proforma ekteskap i disse sakene. Omkring 100 innvilgelser om opphold skal tilbakekalles fra personer med tyrkisk bakgrunn på grunn av proforma forhold. UDI viser derfor til at søkerens familieforhold i Tyrkia er meget tidskrevende arbeid.

Videre presiseres det at Tyrkia ikke er det eneste landet hvor søknadene i stor grad kommer inn under kategori 3 men at dette også gjelder for eksempel land som Afghanistan, Irak og land i Vest-Afrika.

Diskrimineringsloven

Likestillings- og diskrimineringsombudet håndhever blant annet diskrimineringsloven som forbyr direkte diskriminering på grunn av blant annet nasjonal opprinnelse. Med direkte diskriminering menes at en handling eller unnløtelse har som formål eller virkning at en person på grunnlag av blant annet nasjonal opprinnelse blir behandlet dårligere enn andre i tilsvarende situasjon, jf. § 4.

Forskjellsbehandling som er nødvendig for å oppnå et saklig formål, om som ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller de som forskjellsbehandles, anses ikke som diskriminerende etter loven her, jf. § 4 fjerde ledd.

Diskrimineringsloven fastslår at det i saker om diskriminering er delt bevisbyrde, jf. diskrimineringsloven § 10. Dette betyr at den som hevder å være diskriminert, i utgangspunktet har bevisbyrden for at vedkommende er diskriminert. Det er tilskrekkelig at det fremlegges opplysninger som gir grunn til å tro at diskriminering har funnet sted, med det er ikke tilstrekkelig med en påstand om diskriminering.

Dersom opplysningene i saken gir grunn til å tro at diskriminering har funnet sted, må den som beskyldes for diskriminering, bevise at diskriminering ikke har funnet sted.

Ombudets vurdering

Ombudet kan ikke oppheve eller endre vedtak truffet av andre forvaltningsorganer, herunder beslutninger tatt av utlendingsmyndighetene. Det samme gjelder Likestillings- og diskrimineringsnemnda, jf. diskrimineringsombudsloven § 9. Ombudet kan imidlertid gi uttalelse om det har funnet sted diskriminering i slike saker, jf. diskrimineringsombudsloven § 3, tredje ledd.

Det første ombudet skal ta stilling til, er om det er grunn til å tro at A er stilt dårligere på grunn av sin tilknytning til en mann med tyrkisk opprinnelse, når hans søknad om familiegjenforening har fått lang saksbehandlingstid i Utlendingsdirektoratet (UDI).

Ombudet har ikke innhentet opplysninger fra UDI når det gjelder spørsmål om norske borgere som gifter seg med personer bosatt i Tyrkia, stilles dårligere enn personer som gifter seg med personer thailandsk bakgrunn. Det er fordi det er vanskelig å sammenlikne saker fra ulike landområder, da det for eksempel vil kunne være ulike muligheter for å fremskaffe opplysninger fra de ulike landene. Ombudet har ikke kompetanse til å overprøve slike vurderinger.

Ombudet kan imidlertid vurdere om søknader fra bestemte landområder kategorisk plasseres i bestemte søknadskategorier, uten forutgående individuell vurdering. Dette vil kunne medføre usaklig forskjellsbehandling på grunn av nasjonal opprinnelse. Generelle erfaring, med for eksempel proformaekteskap, kan ikke alene tillegges avgjørende vekt på bekostning av individuelle forhold hos søker.

UDI har på spørsmål fra ombudet redegjort for saksbehandlingsrutinene når det gjelder familiegjenforening. De har redegjort for at søknader om familiegjenforening fra Tyrkia ikke rutinemessig plasseres i kategori 3 - lengst saksbehandlingstid. Hvorvidt en søknad om familiegjenforening fra Tyrkia skal plasseres i denne kategorien, avgjøres etter en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. UDI vedgår at majoriteten av søknader om familiegjenforening fra Tyrkia plasseres i kategori 3, nettopp fordi en rekke av søknadene reiser spørsmål om proformaekteskap.

UDI har videre redegjort for at i denne konkrete saken var det behov for mer opplysninger. UDI viser til at enkelte forhold ved søknaden til As kjæreste, ikke var tilstrekkelig opplyst. De har blant annet bedt om bedre dokumentasjon for at A oppfyller underholdskravet. UDI understreker at A er blitt informert om årsaken til at søknaden er plassert i kategori 3. Ombudet innhentet ikke As merknader til UDIs redegjørelse av 20. oktober 2008. Dette fordi innholdet i direktoratets redegjørelse var av en slik art som ikke tilsa at ombudet behøvde As merknader for å konkludere i saken. Ombudet anså saken som tilskrekkelig opplyst. As eventuelle merknader til

direktoratets redegjørelse ville ikke være av betydning for de vurderinger ombudet har gjort i denne saken. Kopi av redegjørelsen fra UDI er vedlagt ombudets uttalelse.

I et diskrimineringsperspektiv er det av stor betydning at utlendingsmyndighetenes behandling av søknader, blant annet om familiegjenforening, gis en individuell behandling, og ikke en summarisk behandling basert på generelle erfaringer fra det konkrete området. Ombudet kan imidlertid ikke se at det foreligger momenter som taler for at søknader om familiegjenforening fra Tyrkia regelmessig plasseres i kategori 3 uten forutgående individuell behandling. Ombudet legger i den sammenheng vekt på UDI sin redegjørelse for sin praksis.

Ombudet mener derfor at det ikke er grunn til å tro at A er blitt behandlet dårligere enn andre på grunn av sin tilknytning til en person med tyrkisk bakgrunn, ved UDI sin behandling av hans søknad om familiegjenforening.

Likestillings- og diskrimineringsombudet har på bakgrunn av ovenstående kommet frem til at Utlendingsdirektoratet ikke har handlet i strid med diskrimineringsloven § 4 første ledd, da søknad om familiegjenforening fra As kjæreste ble plassert i kategori 3.